

El ball de Vila-real

EL TEMPS

Era a Vila-real i anava amb pantalons llargs, però José Benlloch, la nit del 22 de maig del 2011, se sentia “a Sibèria i en banyador”. Al voltant seu la gent brindava amb cava, les urnes acabaven de dictaminar que podia ser el nou alcalde –després de setze anys de governs ininterromputs del PP, els dotze últims amb majoria absoluta– però ell s’imaginava un Vila-real com la Gàl·lia d’Astèrix: “Haviem perdut Onda, Vina-ròs, Gandia, Elx... Camps repetia com a president, a la Diputació de Castelló el PP era encara més fort, Zapatero anava de baixada i la crisi feia estralls”.

Per si tot allò no era prou, al record hi havia l’any 1995, quan la que aleshores era Unitat del Poble Valencià –després Bloc– havia permès, amb la seua abs-tenció, l’accés al govern del PP. Manuel Vilanova, amb els vots del grup popular i de l’únic regidor d’Unió Valenciana, va posar fi a tres legislatures de domini socialista i va explorar la col·laboració estable dels nacionalistes, als quals delegaria les àrees d’esports i normalització lingüística.

“Enrique Ayet, el nostre alcalde, mai no fou massa dialogant amb la resta de formacions, per bé que també havia ce-

Fa un any i mig que a Vila-real governen el PSPV-PSOE, Compromís i Esquerra Unida, que podrien fer-ho a la Generalitat Valenciana a partir del 2015. Ens hi acostem per veure el funcionament i hi descobrim alguns paral·lelismes curiosos.

dit alguna regidoria a la UPV”, explica el socialista Benlloch, que valora molt, en canvi, el tarannà proper de Vilanova, capaç de governar alhora amb els regionalistes d’UV i el Bloc. “Per això, sempre que el PP alerta de l’arribada d’un tripartit a la Generalitat, em ve al cap el que va conformar ell”, ironitza.

L’advocat Benlloch, regidor des del

2003, va esforçar-se a estrènyer lligams amb el Bloc i Esquerra Unida, un grup amb què no va deixar de parlar malgrat la seua eixida del consistori el 2007. A partir d’aquell any, a més, el Bloc va deixar de participar en l’equip municipal.

El 2007 també fou la primera ocasió en què es van presentar a l’alcaldia tant Benlloch com Juan José Rubert, recanvi d’un Vilanova inhabilitat per prevaricació. Com al 1999 i el 2003, el PP va obtenir llavors 11 regidors de 21, un marge ajustat que, tot i la conjuntura propícia, no conservaria el 2011.

L’“autoritarisme” i el “balafament” de diners públics que els opositors retreien a Rubert eren compartits per la majoria de vila-realencs: 10.124 van optar per ell, i 12.358 pel PSPV-PSOE –6.810–, el Bloc –2.864–, Iniciativa –1.447– o Esquerra Unida –1.237–, un total de tretze escons que superaven els dotze del PP. La segona ciutat de les comarques castellonenques obria la porta a l’alternança.

Bloc i Iniciativa, socis a Compromís, hi havien comparegut separats per les diferències que mantenen en aspectes com ara la confessionalitat, els bous o el parany, una pràctica cinegètica molt estesa a la comarca que els ecologistes condemnen. En qualsevol cas, a la legislatura en curs han presentat tot de propostions conjuntes i ja han anunciat que el 2015 hi concorreran coalitzats. Esquerra Unida, al seu torn, va estar a punt de no presentar-se, però finalment va fer-ho, cosa que va resultar providencial.

A José Benlloch, però, aquella nit electoral de tant d’èxit li va provocar calfreds. Els mateixos que poden sobrevenir-li a algú la del 24 de maig del 2015, si és que l’actual oposició al PP suma la meitat més un dels diputats de les Corts. La ciutat de la Plana Baixa és un laboratori –com ara Ontinyent (Vall d’Albaida) o Burjassot (Horta), on governa el nacionalista Jordi Sebastià– del que podria ser un futur executiu valencià multicolor. En el cas de Vila-real, de fet, el PP va afanyar-se a encunyar el terme “quadripartit”, confiat com estava a fer surar les contradiccions internes de l’equip de govern.

Per contra, la relació entre tots ells és ben fluida. “Cadascú va renunciar al 20% o 30% del seu programa i vam ser capaços de consensuar 21 punts que pivoten sobre quatre àmbits: lluita contra la corrupció, control de la despesa, ober-

tura de l'ajuntament als ciutadans i un nou model econòmic que genere llocs de treball, perquè les persones amb necessitats són l'eix central de la nostra tasca", explica l'alcalde. "Hi vam parlar clar, els nostres programes coincidien molt i era prioritari garantir-ne la governabilitat", apunta Pasqual Batalla, cap de llista del Bloc i actual regidor de Comerç, Foment Econòmic, Normalització Lingüística i Tradicions. "El pacte era una qüestió d'higiene democràtica, i l'alcalde, que no és personalista, ha permès un govern coral, en què la pluralitat n'és l'essència", afirma Alberto Ibáñez, el candidat d'Iniciativa, ara regidor de Cultura, Publicacions i Museus. "Tothom va ser molt fexible, i segons que passa el temps, la màquina és més ben greixada", remata Alejandro Moreno, un mexicà instal·lat al municipi de fa vint anys que el 2011, sense estar-ne convençut, va encapçalar la llista d'Esquerra Unida. Avui és regidor de Cooperació, Solidaritat i Integració, una àrea feta a mida. Fou a Nicaragua, treballant en un projecte de desenvolupament, que va conèixer la seua dona vila-realenca.

Un país en miniatura. En accedir als seus despatxos i obrir els calaixos, el nou govern municipal va descobrir irregularitats comptables que han arribat a mans de la fiscalia. Factures falses, unes altres de pagades a empreses que no havien dut a terme les obres, quantitats endossades als bancs... Tot plegat sense la signatura de l'interventor ni del tesorier.

L'ombra d'Orange Market i el presumpte finançament il·legal del PPCV planen sobre el consistori. Benlloch s'ha negat a abonar més de 600.000 euros a Piaf, una de les sis constructores implicades en la branca valenciana de la trama *Gürtel*. L'anterior alcalde va ordenar unilateralment el pagament de 36 factures, algunes de les quals una setmana abans de les eleccions, per un import de 290.000 euros –en concepte de les obres de la nova comissaria local, que no estava enllestida– i 27 més, que sumaven 277.000 euros, el dia abans de cedir la vara de comandament.

En aquest darrer cas, el pagament es féu a través de la fórmula de l'endossament, és a dir, mitjançant un crèdit bancari concedit a l'efecte, sense que tampoc no en tinguera notícia la intervenció municipal. Els operaris de l'ajuntament

D'esquerra a dreta, Alejandro Moreno (EUPV); l'alcalde, José Benlloch; Pasqual Batalla (Bloc), Javier

havien executat les feines facturades a Piaf, l'administrador de la qual en aquell moment, Antonio Pons, ha estat imputat. així com l'ex-alcalde Rubert. Campanyes publicitàries del consistori realitzades per Orange Market, la mercantil *gürteliana* que gestionava Álvaro Pérez, van ser sufragades per Piaf, el *modus operandi* que feia servir el PPCV amb aquesta i cinc mercantils més.

No és l'únic paral·lelisme amb el País Valencià. Com va passar amb Francisco Camps a la Generalitat, l'endeutament amb l'alcalde Juan José Rubert fou notable: va passar del 7% al 72%, amb préstecs per valor de 20 milions d'euros. El nou govern s'afanya a esborrar amb celeritat una part dels pagaments pendents. Només Lubasa –una altra de les sis empreses constructores que haurien finançat il·legalment el PPCV– va facturar de colp, a la darrerria de 2010, 1,9 milions d'euros que han estat satisfets ara.

El proppassat setembre també va aprovar-se un pla adreçat als proveïdors que voreja el milió d'euros i abans que acabe

el 2012 s'abonaran els 2,8 milions que es deuen a les 236 famílies i 40 empreses expropiades ara fa tres anys amb motiu de l'execució de la ronda nord-oest, on encara no s'ha mogut un pam de terra. "Durant quatre anys, els pressupostos de la Generalitat van incloure una partida per a aquestes obres, però no hi han fet res", es plany José Benlloch. Per a l'exercici vinent, el de 2013, per fi ha imperat el realisme: les inversions pressupostades per l'administració valenciana a Vila-real se circumscriuen a 10.000 euros, dedicats al centre de discapacitats.

Aquests dies es farà públic el resultat de l'auditoria externa encomanada a fi de conèixer amb precisió l'estat financer del consistori. Tot just això avisa que faria la coalició Compromís si és que, a partir del 2015, tenien responsabilitats de govern al País Valencià. "L'any 2011, el de les eleccions municipals, l'equip del PP va exhaurir el pressupost els primers sis mesos, fa tretze anys que sóc regidor a Vila-real i he comprovat en primera persona com balafien els recursos pú-

Serralvo (PSPV) i Alberto Ibáñez (Iniciativa).

blics”, rebla Pasqual Batalla, cap visible del Bloc a Vila-real.

Les irregularitats urbanístiques també eren una constant. L'auditoria precisarà quin risc oculten els convenis signats per l'anterior alcalde sense que passaren per la intervenció municipal. Alguns lloguers per què l'ajuntament pagava 8.000 euros, ara en costen 2.500. “La regidoria de Cultura va generar un dèficit de 800.000 euros, recentment hem rebut factures del 2009 per valor de 60.000 euros”, diu el regidor de l'àrea, Alberto Ibáñez. “Quan vam arribar, cada tres setmanes en rebíem d'antigues”, assenyala.

Com l'auditoria, la congelació de l'IBI era un altre dels 21 acords de govern. La mesura ha estat aplicada enguany i tindrà continuïtat el 2013, ni que siga a base d'augmentar el cost dels recintes esportius, tal com critica l'oposició. La tarifa mijana per l'ús de totes les instal·lacions ha passat de 106 euros anuals a 130, molt per sota, encara, dels més de 300 que paguen a les veïnes Almassora o Nules.

Aquest increment ha possibilitat, però,

la contractació de sis monitors acomiadats per l'equip anterior dins d'una estratègia tendent a privatitzar la gestió dels espais públics esportius. “Les tasques de manteniment eren mínimes, les humitats es veien pertot, la maquinària era vella... I, sobretot, la gent gran estava molt consternada per la rescissió del contracte dels entrenadors amb què feien exercici”, comenta l'alcalde, que manté bonificacions als desocupats i els joves, a més de permetre el lliure accés a les famílies sense recursos. El consistori treballa amb els bancs més sensibles a les famílies desafavorides i desestima aquells que efectuen desnonaments sense atendre les peculiaritats de cada cas.

La pèssima conjuntura econòmica ha obligat el nou govern vila-realenc a aturar en sec l'inici de les obres de la Ciutat de l'Esport, un pou de milions que evoca la creació del Centre de Tecnificació o la biblioteca aixecada en temps del PP, “pensada per a una ciutat de 100.000 persones, quan en som 50.000”, segons el nacionalista Batalla, per la qual “la Generalitat tan sols va aportar 70.000 euros dels 2,4 milions que hi havia de posar!”. “Era un projecte megalòman, que no reparava en despeses ni comptava un pla de viabilitat al darrere, i que repercutia en la butxaca dels ciutadans, amb augmentos interanuals de l'IBI del 20%”, continua Batalla. “Vila-real abona tres milions d'euros anuals en interessos, una autèntica bestiesa”.

La desocupació, escassa en temps de bonança, s'ha enfilat al 27% pel monocultiu tauleller. Una taxa calcada de la del país, com el 17% de població immigrada. L'Ajuntament, que mira de recuperar l'activitat agrícola, va aconseguir amb rapidesa el reconeixement de Ciutat de la Ciència i la Innovació, un distintiu ministerial que comporta ajudes periòdiques i de què no gaudeix cap altre municipi de la demarcació de Castelló.

L'equip de govern s'ha reduït els sous. El mercadet municipal, l'han traslladat al centre de la vila, després que l'equip anterior el mudara als afores. L'estació de ferrocarril, que el PP també pretenia allunyar amb l'al·licient de tenir-ne una d'alta velocitat, no es mourà de la ubicació actual. S'hi celebren plenaris oberts, especialment el que va haver-hi per elaborar uns “pressupostos participatius”... I, com a conseqüència de tot plegat, els quatre grups integrants de l'equip de go-

vern tenen la certesa que continuaran en el poder més enllà del 2015.

Ni tan sols no temen els intents de cada partit de marcar perfil propi amb vista als comicis d'aquell any. Cap d'ells no dubta que esgotaran el mandat: “No hi haurà cap deserció, la coordinació és perfecta i prima la coherència”, indica Alejandro Moreno, d'Esquerra Unida. “Vam posar totes les cartes damunt la taula i hem estat lleials, potser no ens agrada el que fa el PSOE a l'àmbit estatal, però del de Vila-real, no en tenim queixa”, expressa Moreno, que destaca la capacitat de Benlloch de “repartir joc”. En efecte, l'alcalde ha implicat les quatre formacions a la junta de govern en compte de limitar-ne la presència a les dues de majoritàries, com es va especular a l'inici.

Esperança doble. Els integrants del govern de Vila-real no sols esperen repetir el 2015, sinó també que tal any signifiqui la fi del PP a la Generalitat. A Ibáñez no li fa gens de por un govern tripartit, perquè “el PP és una altra coalició, integrada per gent de dreta, d'extrema dreta, liberal o socialdemòcrata”. Moreno tampoc dubta que l'experiència seria bona, i li costa molt de trobar disensions ideològiques amb l'escissió d'EUPV que és Iniciativa; tant, que “si no fóra per València, el 2011 hauríem anat units”.

Batalla, de la seua banda, tampoc no qüestiona que un govern de Compromís amb socialistes i Esquerra Unida “funcionaria molt i molt bé”. “Ens urgeix aquest canvi”, afegix, i recomana d’“anteposar els interessos del poble als del partit”. “Com en el matrimoni, travesses moments difícils, però si hi ha *feeling*, l'amor s'acaba imposant”.

Per últim, l'alcalde, que és vice-president de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, admet que el pacte autonòmic no seria tan senzill –“ací ens coneixem des que érem xiquets”– però el troba viable “si el PSPV es preocupa de la gent i prova de seduir una part del 52% d'electors del PP, perquè no és contra Compromís i EUPV, que hem de competir”. Si el 2015 hi ha la possibilitat de teixir un nou executiu valencià, Benlloch no pensa que acabaria com el ball de Torrent, sinó que en aquest cas “també triomfaria el sentit comú”. Seria, per tant, com el ball de Vila-real.

Víctor Maceda